

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa
6.Kbf.81/2017/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. november 24. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A 3 rendbeli hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2017. szeptember 12. napján kihirdetett KB.II.2/2017/6. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét 3 rendbeli a Btk. 343. § (1) bekezdés a./ pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat hamisítás büntettének minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. szeptember 12. napján kihirdetett KB.II.2/2017/6. számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki 3 rendbeli a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntettében, ezért őt - halmazati büntetésül - 240 napi tétel, napi tételenként 1.000,- forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész a kihirdetett ítéletet tudomásul vette.

A vádlott és védője felmentésre irányuló fellebbezést jelentett be.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF. 729/2017/1. számú átiratában kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács eljárása során megsértette a Be. 278. § (1) bekezdésében, illetve a Be. 281. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket, amikor a tárgyalás kitűzésére csak a vádemelést követő 6 hónap elteltével intézkedett, illetve amikor a bíróság, a jegyzőkönyvvezető, az ügyész, illetve a védő nevét elmulasztotta közölni. Utalt arra, hogy egyebekben a bíróság az eljárást perrendszerűen folytatta le. Az elsőfokú katonai tanács által megállapított tényállás mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt megalapozatlansági okoktól, így felülbírálatra alkalmas. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is eleget tett, okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és helyesen minősítette az általa elkövetett cselekményt 3 rb a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint büntetendő hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének. Indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának Kb.II.2/2017/6. számú ítéletét hagyja helyben.

A másodfokú nyilvános ülésen - melyen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője nem volt jelen - a vádlott védője perbeszédében a felmentésre irányuló fellebbezését azzal indokolta, hogy a vádlott által a távollattási eljárásban készített jegyzőkönyvek a törvényi elvárásoknak megfelelnek, ugyanis a távollattási eljárás szempontjából releváns tények vonatkozásában nem került a jegyzőkönyvbe olyan nyilatkozat, mely nem egyezett a büntetőeljárás keretei között meghallgatott tanúk nyilatkozatával. Okfejtése szerint a meghallgatások helyszíne és napja is megfelel a valóságnak, ehhez képest nem tekinthető az iratok lényeges tartalmának, hogy a jegyzőkönyvek felvétele pontosan mely időpontokban történt meg, mint ahogyan az sem, hogy a rendőrség melyik irodájában. Azzal érvelt, hogy a vádlott hivatali hatáskörével nem élt vissza. Kétséget kizáró módon nem állapítható meg, hogy a vádbeli napon a vádlott a távollattási eljárás keretében nem hallgatta meg **tanú1-t**, **tanú2-t** és **tanú3-t**, így marasztaló ítéleti tényállás megállapításának sincs helye. Indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés b.) pontja alapján a tényállást - mivel álláspontja szerint az a Be. 351. § (2) bekezdés b.) és c.) pontjában írt megalapozatlansági okokban szenved - az iratok tartalma alapján helyesbítse, abból mellőzze az ítélet 2. oldal 7. bekezdésében rögzített azon tényállítást, miszerint a vádlott **tanú1** ügyféli meghallgatási jegyzőkönyvében valótlanul tüntette fel, hogy 22 óra 21 perctől 23 óra 36 percig hallgatta meg. Mindezekre figyelemmel pedig a Be. 6. § (3) bekezdés b.) pontja alapján a vádlottat mentse fel. Arra is hivatkozott, hogy a vádlott eljárását a távollattási eljárás sértettjei nem sérelmezték, ezért a vádlott cselekménye nélküli a társadalomra veszélyességet, mint a bűncselekmény egyik szükségszerű fogalmi elemét. Másodlagosan a vádlottal szemben kiszabott büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 278. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, amikor több, mint hat hónappal az ügy érkezése után intézkedett annak kitűzésére. Egyetértett a másodfokú bíróság a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészséggel abban is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 281. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket is, amikor a tárgyalás megnyitását követően nem közölte a saját, valamint a jegyzőkönyvvezető, az ügyész és a védő nevét. A tárgyalási jegyzőkönyv szerint az elsőfokú bíróság a Be. 284. § (2) bekezdés a) pontjában írtakat is megsértette, amikor elmulasztotta felhívni az ügyészt a vád ismertetésére, a tárgyalást a vádlott meghallgatásával kezdte meg. Ugyanakkor a jegyzőkönyv 2. oldalának 5. bekezdése tartalmazza a vádlottnak azt a nyilatkozatát, miszerint a vádat megértette, így feltételezhetően jegyzőkönyvvezési hiba folytán maradt el a vádismerítés megtörténtének feltüntetése a jegyzőkönyvből. Továbbá az elsőfokú bíróság a KB. II.2/2017/9. számú végzésével orvosolta is ezt, ugyanis a KB.II.2/2017/5. számú tárgyalási jegyzőkönyv első oldalát akként javította ki, hogy „az idézetek megjelentek” szövegrész után az alábbi szöveg következik: „a katonai bírő megnevezi a katonai bírót, a jegyzőkönyvvezetőt, az ügyészt és a védőt, majd a katonai ügyész ismerteti a Központi Nyomozó Főügyészség Debreceni Regionális Osztályának 3.Nyom.261/2016. számú vádiratát”. Mindezek alapján megállapítható, hogy a hivatkozott eljárási szabálysértések nem voltak lényeges hatással az eljárás folytatására.

Az elsőfokú bíróság egyebekben perrendszerű eljárásában a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a releváns bizonyítékokat mérlegelési jogkörébe vonta. A vádlott tagadta bűnösségét, a tárgyaláson nem kívánt vallomást tenni, a nyomozás során tett írásbeli vallomásának felolvasását kérte. Az elsőfokú katonai bírő ezért a Be. 291. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően, felolvasással tette a bizonyítási eljárás részévé a vádlott írásbeli vallomását. A vádlotti védekezés lényege az volt, hogy **tanú4-el** és **tanú5-el** együtt kezdték meg **tanú1**, valamint **tanú3** és **tanú2** kihallgatását, ennek során ő kézzel jegyzetelt, míg **tanú4** az irodában lévő számítógépen rögzítette a vallomásokat. Egy idő után átment a parancsnoki irodába a távollattási eljáráshoz szükséges

jegyzőkönyvek előkészítése céljából, amit időnként meg-megszakított azzal, hogy átment a közrendvédelmi leíróba, ennek során figyelte és hallgatta a három sértett meghallgatását. Az általa készített jegyzőkönyvekhez felhasználta saját kézzel írott jegyzeteit, az általa hallottakat és a bünyügyi szolgálat által a tanúk kihallgatása során készített jegyzőkönyveket. A tanúk bünyügyi meghallgatását követően mind a három személyt átkísérte a parancsnoki irodába, ahol átbeszélték a történeteket, majd ismertette velük a jegyzőkönyvek tartalmát, azt megértették és aláírásukkal hitelesítették. Védekezése szerint a sértettek kímélete miatt választotta ezt a megoldást, hogy mihamarabb lakásukra távozhassanak. A vádlott védekezésének ellenőrzésére az elsőfokú katonai tanács tanúkat hallgatott meg és ismertette a releváns okirati bizonyítékokat. A vádlott védekezését összevetette az egyéb bizonyítékokkal, a bizonyítékok értékeléséről és mérlegelési tevékenységéről ítélete 3. oldal 4. bekezdésétől a 4. oldal végéig a szükséges mértékben adott számot. A bíróság a bizonyítékokat értékelő tevékenysége a logika szabályainak megfelelt, a katonai tanács indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Mindezek alapján az ítélete 2. oldalán marasztaló tartalmú tényállást állapított meg.

A vádlott felmentését célzó fellebbezés nem alapos.

A Be. 351. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékokra hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

A védelem érvelésével szemben a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a tényállást a szükséges mértékben felderítette, azt hiányosságoktól mentesen állapította meg. Az általa megállapított tényállás nem hiányos, iratellenes megállapítást nem tartalmaz, az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helyesen következtetett, a tényállás tehát mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hiányosságoktól. A vádlott és védő a fellebbezésben új tényt nem állítottak, új bizonyítékokra nem hivatkoztak, ezért a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást elfogadta felülbírálata alapjául. A Be. 351. § (1) bekezdésében, továbbá a Be. 352. § (3) bekezdésében meghatározott bizonyítékok felülmérlegelését tilalmazó rendelkezésre tekintettel a vádlottnak és a védőnek a bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a vádlott felmentésére irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére, azonban az irányadó bírói gyakorlatban kimunkált elvekre nem volt tekintettel, amikor a vádlott cselekményét - a váddal egyezően - 3 rendbeli a Btk. 343. § (1) bekezdésének c) pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének minősítette arra hivatkozással, hogy a jegyzőkönyv elkészítésének kezdő és záró időpontja a közhitelesség és a bizonyító erő szempontjából lényeges tartalomnak minősül, ezen időpontokat pedig a vádlott - mint lényeges tényeket - hamisan foglalta közokiratba. Az elsőfokú bíróság jogi értékelő tevékenységével - melyet ítélete 5. oldalától a 7. oldal 5. bekezdéséig fejtett ki - a másodfokú bíróság annyiban ért egyet, hogy a töretlen bírói gyakorlat szerint a bűncselekmények rendbelisége a közokiratok számához igazodik, továbbá hogy a vádlott a tényállásban írt időpontban a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) alpontja alapján hivatalos személy volt. Az elsőfokú bíróság által megállapított és irányadó tényállás szerint azonban a vádlott a távollattási eljárás keretében a jegyzőkönyv elkészítése előtt egyáltalán nem hallgatta meg **tanú**-t és gyermekeit, hanem helyette a vizsgálók

által korábban, a büntetőügyben készített jegyzőkönyvekben szereplő nyilatkozatokat emelte át az általa készített három jegyzőkönyvbe.

A Btk. 343. § (1) bekezdése értelmében az a hivatalos személy, aki hivatali hatáskörével visszaélve a) hamis közokiratot készít, b) közokirat tartalmát meghamisítja, c) lényeges tényt hamisan foglal közokiratba, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A rendeltetésüket tekintve megkülönböztethetők az ügynevezett bizonyító okiratok, amelyek közhitelesen igazolják a bennük foglalt adatok, tények valódiságát (például tulajdoni lap), illetve rendelkező okiratok, amelyek nyilatkozat megtételét, hatósági intézkedést igazolnak (például bírósági ítélet). Büntetőjogi vonatkozásban van annak a megkülönböztetésnek lényeges jelentősége, amely szerint az okiratok egy része közokirat, másik része pedig magánokirat. Az okirathamisítási bűncselekményekkel kapcsolatban szükséges még egy elhatárolást tenni. Valódi okiratnak tekintjük azt az okiratot, amelyet a kiállítóként feltüntető személy vagy hatóság készített, és a kiállítóként megjelölt személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza. Hamis az az okirat, amelynek készítője nem azonos a kiállítóként feltüntetett személlyel vagy hatósággal, illetőleg amely nem a megjelölt személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza. Valótlan tartalmú az az okirat, amelyben feltüntetett tények nem felelnek meg a valóságnak. Hamis közokirat készítése esetén tehát egy új, korábban nem létezett közokirat létesül, amelynek nem az a kiállítója, akit az irat feltüntet, hanem az okirat az elkövetői magatartás folytán jön létre. Lényeges tény hamisan történő közokiratba foglalása esetén pedig az elkövető készíti a közokiratot, amely formailag valós, tartalma azonban valótlan. Elkövetési mód a hivatali hatáskörrel visszaélés. Ennek előfeltétele, hogy a hivatalos személy a feladatkörét, jogosítványait meghatározó jogszabályok, belső szabályok szerint jogosult közokirat kiállítására. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a vádlott jogosult volt közokirat kiállítására. Ugyanakkor a vádlottnak az irányadó tényállásban rögzített magatartása folytán 3 hamis közokirat jött létre akkor, amikor a **tanú4, tanú5 és tanú6** által **tanú1, tanú2 és tanú3** vonatkozásában foganatosított tanúkihallgatásokról készített jegyzőkönyvből változtatás nélkül átemelte a vallomások tartalmát úgy, hogy ő maga a három személyt a távollattási eljárásban nem hallgatta meg. Ily módon nem csupán arról van szó, hogy a tanúk meghallgatásának helye és ideje került valótlanul (mint lényeges tény) feltüntetésre, hanem arról, hogy az eljárási cselekmény vádlott előtti foganatosításának hiánya miatt mindhárom meghallgatási jegyzőkönyv teljes egészében hamis közokiratnak tekintendő.

A kialakult ítélkezési gyakorlatot támasztja alá a BH.1983.268. számú jogeset is, mely szerint nem hamis vád, hanem hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás valósul meg, ha a nyomozó a vétségi eljárás során a tanúvallomásról készült jelentésben valótlanul rögzíti a nyilatkozatot. Az ott irányadó tényállás alapján az eljárás adataiból az volt megállapítható, hogy a rendőr tiszthelyettes vádlott a lopás vétsége miatt indult ügyben a pótnyomozás határidejének lejártá előtt „időzavarba” került, ezért nem hajtotta végre a szükséges nyomozási cselekményeket, s ez volt az oka a valótlan tartalmú jelentés készítésének is. A jogeset szerint tehát amikor a vádlott egy kollégája tanúkénti kihallgatását mellőzve a tanú meghallgatásáról valótlan tartalmú feljegyzést készített, az akkor még a Btk. 275. § a) pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntettét követte el, mivel hamis közokiratot készített. A jelen ügyben irányadó tényállásnak megfeleltethető a nevesített jogeset, hiszen a vádlott a szükséges eljárási cselekményt nem hajtotta végre, nem hallgatta meg e három tanút, értelemszerűen az általa készített jegyzőkönyvben sem az ő előtte tett vallomásuk, nyilatkozatuk került rögzítésre. Ez a cselekménye tehát helyesen 3 rendbeli a Btk. 343. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének minősül. Ezért a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét helyesen minősítve a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a védőnek a társadalomra veszélyesség hiányával kapcsolatban előterjesztett hivatkozására figyelemmel rámutat arra, hogy a Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét, jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti. A jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény jogi tárgya a közokirat valódiságába vetett bizalom és a közhitelesség. A vádlott azon cselekménye pedig, hogy általa nem fogatosított eljárási cselekményekről készített jegyzőkönyveket, ennek folytán hamis közokiratot készített, kétséget kizáró módon veszélyes a társadalomra, hiszen a hatóság törvényes működésébe vetett közbizalmat veszélyeztette. Így a társadalomra veszélyesség hiányára alapított felmentésre irányuló indítvány nem foghatott helyt.

A védőnek a büntetés enyhítését célzó fellebbezése sem alapos.

Az elsőfokú bíróság körültekintően vette számba a bűnösségi körülményeket és a vádlott kifogástalan szolgálati múltjára is figyelemmel nem tévedett akkor, amikor a Btk. 82. §(2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a (3) bekezdésben írt enyhítő szakasz alkalmazásával a vádlottal szemben annak ellenére, hogy 3 rendbeli, 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményben állapította meg a bűnösségét - szabadságvesztés büntetés helyett- pénzbüntetést szabott ki. Ez a büntetési nem megfelelően szolgálja a Btk. 79. §-ban írt büntetési célokat. A pénzbüntetés napi tételeinek száma a cselekmény tárgyi súlyával és a vádlott alanyi bűnösség fokával arányos, míg egy napi tétel törvényi minimumban meghatározott összege a vádlott vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz igazodik, így a másodlagosan enyhítést célzó fellebbezés eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katona Tanácsának ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2017. november 24.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k. a tanács elnöke, Dr. Belovai Henriette hb. százados s.k. előadó bíró, Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k. szavazó bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának KB.II.2/2017/6. számú ítélete a rendelkező részben írt változtatással 2017. november 24. napján jogerős és végrehajtható.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k.
a tanács elnöke